

Biblická hodina – Reformácia Životopis Martina Luthera 4. časť

Roztržky v cirkvi vždy boli aj budú, pretože cirkev tvoria ľudia a medzi nimi sa nájdu rôzne podnety k rozdeleniu. No **našou úlohou je snažiť sa, napriek rozdielom vytvoriť jednotu, ktorá posilňuje a buduje**. Takže ak hovoríme o tom, že za čias Martina boli aj v kláštoroch problémy, dobre to chápeme, lebo je tomu medzi nami rovnako.

Súperenie vznikalo medzi jednotlivými rádmí. Napr. augustiniani sa posmievali dominikánom (dostali meno po sv. Dominikovi, zakladateľovi rádu) a prezývali ich „Pánove psy“, lebo vraj ich názov pochádzal z latinskej frázy Domini canes (volali ich aj nebeské stopárske psy). **Dominikáni bol žobravý rád, ktorý vznikol v 13. storočí a ktorý sa venoval vzdelaniu a podpore kazateľov, ktorí potom mohli byť pomocným tímom okolo biskupa**.

Súperenie vznikalo aj vo vnútri augustinianov. Pod tento rád totiž patrilo niekoľko odnoží, z ktorých každá si o sebe myslela, že ich učenie je správne. V kláštore v Erfurte bol problém medzi prísnymi a menej prísnymi mníchmi. Prísnejší mnísi tvrdili, že oni dodržiavajú pôvodné pravidlá rádu vo všetkej prísnosti a preto sa chceli oddeliť, vybudovať si vlastnú správu, bez menej prísnych mníchov. Prvá skupina stála pred rozhodnutím: podrobiť sa administratívnej autorite nemeckého vikára (zástupca biskupa) Jána Staupitza alebo trvať na svojej nezávislosti? Staupitz spolu s jeho nadriadeným z Ríma sa totiž zaviazali, že spoja všetky vetvy augustinianov. **Dôslední mnísi za týmto zjednotením však videli finančný zámer, pretože mali veľký majetok, na ktorý si brúsili zuby ostatné odnože**. Keď Staupitz rozhodol, že sa má podriať aj Čierny kláštor v Erfurte, došlo ku vzbure mníchov. A tak nezostávalo nič, iba vyslať dvoch bratov do Ríma, aby vyzistili aká je pravda.

Jedným z dvoch vyslancov bol aj Martin, ktorý sa cítil vysoko poctený touto možnosťou a ako 27 ročný sa prvýkrát mal stretnúť s vysokou cirkevnou politikou (išiel s ním nejaký skúsený vyjednávač). V roku 1510 ich najprv vyslali do Norimbergu, rokovať s ostatnými predstaviteľmi nespokojných kláštorov. A tam sa rozhodli odvolať sa priamo do Ríma. Už samotná cesta bola náročná, hoci nemali núdzu o ubytovanie či stravu, postarali sa o nich mnísi a všetko im zabezpečili. No nastala vtedy veľká zima a oni museli prejsť cez Alpy a aj v Taliansku ich zastihol sneh.

Rím patril medzi nádherné mestá, plné rôznych pamiatok (bolo ich ešte viac ako dnes, ale v roku 1527 do mesta vtrhol Karol V. a mesto vyplienil, ale zase neboli tie, ktoré dotvárajú kolorit Ríma dnes – bazilika sv. Petra ešte nestála

a Sixtínska kaplnka ešte nebola dokončená). Ale Luther tu aj tak neprišiel študovať historické pamiatky či obdivovať mesto, prišiel tu na púť a preto sa viac o Rím zaujímal z náboženského hľadiska, ako o mesto svätých. Sídlil tu najvyšší pastier cirkvi, pápež. **A tak spojil dve dôležité veci: vyjednávanie ohľadom augustiniánov a duchovný život seba i celej svojej rodiny.** Mal 1 mesiac na to, aby získal duchovné zážitky a on to naozaj naplno využil. Vykonával denné pobožnosti v augustiniánskom kláštore, kde býval, ale ostalo mu aj dosť času na spovede, slúženie omši, návštevy katakomb či hrobov svätých, navštevoval všetky miesta, kde boli relikvie. Boli tu aj tzv. scala sancta – sväté schody, po ktorých Kristus kráčal do paláca Piláta Pontského. Nachádzali sa tu kosti Petra a Pavla a nespočetné množstvo možností, ako prejaviť svoju zbožnosť, aby mal z toho osoh nielen Martin, ale aj celá jeho rodina – živá či mŕtva. Stačilo iba vyjsť kolenačky po tých schodoch a jedna duša z očistca bola oslobodená. Urobil to, každý schod pobozkal a na každom povedal Otčenáš. Sám vtedy ľutoval, že jeho rodičia ešte nie sú mŕtvi, lebo aj im by bol zabezpečil krátky pobyt v očistci. Preto sa rozhodol zachrániť aspoň starého otca. No **keď vykonal celý úkon, na poslednom schode povedal: „ktovie, či je to pravda“.**

V čase Martinovho pobytu v Ríme, tam pápež Július II. nebol prítomný, pretože tam mali problém s hygienou. Vodopády a kúpele v tej dobe neboli použiteľné, neexistovali verejné wc, iba stoky, do ktorých sa púšťalo všeličo a nočníky sa vyprázdňovali rovno z okien na ulicu. Luther vidiac, ako sa správali domáci, ale aj turisti povedal: „nie sú o nič lepší ako psy“, pretože Rím bol v tej dobe veľkou žumpou. Vážení muži svoje manželky pustili von iba v sprievode ozbrojenej stráže, aj to zahalené závojom, pretože morálka tu bola hrozná.

Martin okrem tohto rozčarovania **zažíval sklamanie aj v duchovnej oblasti.** Pobúrila ho neschopnosť jeho spovedníka, nevedomosť, povrchnosť a nedostatok vážnosti v radoch kňazov (od urobil jednu omšu, pred ktorou sa deň postil, aby bola dokonalá a oni stihli aj 5 či 6, zvykli ho pobádať: pohni si!, kňazi sa tlačili pri oltároch, aby mohli vykonať čo najviac súkromných omší). Luther videl bezbožnosť kňazov, ktorí iba mechanicky slúžili každú omšu nie pre jej požehnanie pre prítomných, ale väčšinou kvôli mŕtvym a peniazom. Mnohí kňazi navštevovali vychytené štvrte, neobchádzajúc ani mužskú spoločnosť. Pre človeka čistej duše to bol riadny šok.

Napriek tomu nestratil vieru, že práve Rím môže prinášať duchovné dobro (počul však aj frázu, že ak existuje peklo, Rím je na ňom postavený). Lebo ak už sväté mesto nemá dosť duchovných dobrodení, čo bude s človekom? Sám

povedal, že bol taký nažhavený, že by bol aj zabil niekoho, kto by krivo hovoril o pápežovi.

Aby sme nezabudli na Lutherovi **vyjednávaciú misiu**: hlavný opát, ktorý mal na starosti spojiť správu kláštorov, ich odmietol prijať. Odoprel však nezávislosť všetkým kláštorom a zdôraznil, že všetci majú byť poslušní cirkvi.

A tak sa Luther vrátil domov. Túto cestu zhodnotil takto: „išiel som s cibuľou a prišiel som s cesnakom“. Cestou sa znovu brodili snehom a išli do Augsburgu, Norimbergu a do Erfurtu. Znovu stáli pred rovnakým rozhodnutím: podriaďiť sa alebo ďalej vzdorovať? Nakoniec sa rozhodli podať ďalšiu žiadosť, aby oddialili zlúčenie kláštorov. **Luthera to už akoby nezaujímalo. Rozhodol sa, že sa podriadi cirkvi, napriek ostatným mníchom v kláštore.** To ich pobúrilo a tak ich vyhnali do kláštora vo Wittenbergu. Išiel tam s kamarátom Jánom Langom, ktorý nastúpil v roku 1511 v auguste. Luther prišiel koncom leta a začali študovať na tamojšej malej univerzite (stále sa našli tí, ktorí mu vyčítali, že sa postavil na stranu Staupitza, a tak im musel vzdorovať).

Vo Wittenbergu sa nemal tak dobre ako v Erfurte, nechcel však vyvolávať konflikty a rozhodol sa, že bude poslúchať nadriadeného a verne plniť nariadenia a sľuby. Luther v tomto meste už raz bol, keď zastupoval pred troma rokmi jedného profesora, vedel teda, že ho tam nečaká nič dobré.

Mesto Wittenberg malo vtedy 2000 obyvateľov, ktorí sa prevažne žili varením a pitím piva. V okolí mesta bola neúrodná a piesočnatá pôda bez vody a teda aj nemožnosti pestovať rastliny. Darilo sa tu naopak obilii, niektorým druhom zeleniny a v lesoch žila zver. Hoci tu boli dva kostoly a kláštor, boli to skôr ruiny ako stavby. Luther vyznal, že kostol bol maštalou, ktorá pripomínala miesto Ježišovho narodenia. Ani mestský trh nevynikal svojou úrovňou: bola to špinavá diera, kde boli na dennom poriadku alkoholizmus a nadávky. Ale on sa rozhodol zostať poslušný.

Od roku 1505 až do roku 1511 sa Martin nachádzal v tme, do ktorej kde-tu preniklo svetlo. Prežíval vtedy hlboké a vnútorne vyčerpávajúce zápasy. **No zároveň sa vtedy pestoval jeho intelekt a horlivosť a tak mu nadriadení prikázali, aby pokračoval v štúdiu teológie.** Ako mu to išlo na univerzite, ktorá bola – dá sa povedať – jedinou pýchou Wittenbergu si povieme nabadúce.

ES 268, 609